

OPEN FORUM

Een uitgave van de CDA-Basisgroep Sociale Zekerheid

Colofon

<http://www.cda.nl/Basisgroep-Sociale-Zekerheid>

Nummer 60

April/Mei 2017

Zullen we het beleven?

Arend Jansen, voorzitter
Maarten Tromplaan 83
7393 KK Twello
0571 275 612
06 5066 6601
Arend_jansen@hetnet.nl

Fred Mosk, hoofd- en eindredacteur
oud-wethouder
0251 242807
06 1018 5794
f.mosk@zonnet.nl

Nico van Jaarsveld, algemeen-adjunct/
Penningmeester
A Diepenbrocksingel 30
2353 KP Leiderdorp
071 5414250
nicovanjaarsveld@ziggo.nl

Madeline Andringa, bestuurslid
Tak van Poortvlietstraat 99a
3317 JS Dordrecht
078 6317861

Open Forum verschijnt twee keer per jaar op papier en digitaal (voorafgaand aan de reguliere CDA-congressen). Daarnaast geeft de Basisgroep maandelijks een digitale ***Open Forum Nieuwsbrief*** uit. Wilt u dat ***Open Forum*** en de ***Open Forum Nieuwsbrief*** aan u toegezonden worden dan kunt u dat melden bij het secretariaat van de ***CDA-Basisgroep Sociale Zekerheid***: Ganeshastraat 66, 1363 XA Almere Lesleyhiltten@gmail.com. Met onze activiteiten, onze inspirerende en positief kritische rol, maar ook met onze bladen, willen we binnen het CDA een rol van betekenis blijven vervullen. Heden ten dage is deze meer dan wenselijk en verdient de Basisgroep bijzondere aandacht.

U kunt ons daarbij financieel steunen. Uw financiële bijdrage is vrijwillig en uiteraard zeer welkom. Deze kunt u overmaken op rekeningnummer IBAN NL 87 RABO 0144 0570 69 op naam van ***CDA-Basisgroep Sociale Zekerheid*** o.v.v. donatie. Wij danken u bij voorbaat voor iedere bijdrage groot en klein.

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Het wel en wee van de Staat der Nederlanden	4
RADAR: geldproblemen door hoge eigen bijdrage Wlz	5
Commentaar: sociaal of conservatief	6
Beste lezers van de Nieuwsbrief	8
Basisgroep doet steekproef besteding Klijnsma gelden	9
Op zoek naar stille armoede	11
Aandacht bij voorjaarsnota voor participatie van kinderen in armoede	12
Mensenrechten noodzakelijk voor een effectieve armoedeaanpak	12

Voorwoord

Democratie is een complex bestuursvorm. Het woord 'democratie' betekent letterlijk 'heerschappij van het volk', afgeleid van de Griekse woorden 'demos' (volk) en 'kratos' (heerschappij). Wij hebben de heerschappij van het volk georganiseerd middels de representatieve democratie. Het volk kiest vertegenwoordigers die voor en namens hen het land besturen. Op zich helder en eenvoudig. Echter de praktijk is vele malen ingewikkelder.

Op 15 maart 2017 heeft het volk hun vertegenwoordigers gekozen. Echter de keuze van het volk is zodanig divers, dat geen enkele partij op zich zelf een meerderheid heeft en dus genoodzaakt ziet om te komen tot samenwerking met andere partijen. In Nederland op zich niets nieuws. Wat nu wel verrassend is het uitsluiten van partijen, waardoor in het geheel geen werkbare meerderheid is te vormen. Wat de uitslag van de verkiezingen wel laat zien, is dat het land zeer verdeeld is.

De VVD is de grootste partij, maar heeft wel 8 zetels verloren. De PvdA was de tweede partij, maar heeft nog van de 38 zetels slechts 9 zetels over. Het volk heeft de PVV (15 naar 20 zetels), CDA (13 naar 19 zetels), D'66 (12 naar 19 zetels) en GroenLinks (4 naar 14 zetels) beloofd met hun rol in de afgelopen 4 jaar en het program voor de komende 4 jaar. Vanuit deze optiek bezien zou het motorblok niet moeten zijn VVD/CDA/D'66, maar PVV, CDA, D'66 en GroenLinks. Aangezien de VVD nog wel de grootste partij is, zou deze dan met enige gereserveerdheid bij de onderhandelingen het motorblok van benzine mogen voorzien.

Ik begrijp de complexiteit, de gevoeligheden tussen de diverse partijen, maar een coalitie akkoord kan ook gebaseerd zijn op alleen wat elkaar bind. In alle overige gevallen is het aan het parlement om aan meerderheden te komen. Wellicht dat deze manier van regeren ook andere inzichten geeft op wat mogelijk is op het gebied van armoedezorg. Ik hoop dat u in ieder geval in deze Nieuwsbrief weer inspiratie op doet om te komen tot een goed sociaal beleid.

Fred Mosk

Het wel en wee van de Staat der Nederlanden

Een aantal cijfers om bij u met de deur in huis te vallen. De algemene Rekenkamer heeft er een aantal op een rijtje gezet: 198.000 huurders met een huurachterstand, 729.577 BKR-geregistreerde, 268.000 mensen betalen hun zorgpremie niet, één op de acht Nederlanders staat rood. Volgens de laatste cijfers van het Sociaal Cultureel Planbureau hebben bijna 800.000 mensen in Nederland niet genoeg geld om hun basisbehoeften te bekostigen. (Die rekenkamers zijn voor politieke bestuurders een onontbeerlijke steun. Vreemd is dan dat sommige gemeenten ze wegbezuinigen, dat op de keper beschouwd helemaal niet mag.) Volgens de commissie In 't Veld innen een heleboel gemeenten woekerrente bij mensen die in de schuldsanering zitten, tot wel 16%, dat voor mensen die geen geld hebben. Gelukkig wisten sommige gemeenten niet hoe gauw ze dat moesten herzien, maar toch. Volgens een ander rapport komt er bij de meeste gemeenten van armoedebestrijding niet veel terecht. terwijl ze sinds 2012 verplicht zijn om burgers in de schuld hulp te verlenen. Veel te veel raadsleden weten vaak helemaal niet welk beleid hun gemeente voert op het gebied van schuldhulpverlening. Dat zou niet mogen. En veel gemeenten hebben er ook helemaal geen kijk op.

Want de bovenstaande cijfers zeggen niet alles. Er is een hele grote groep mensen die ten koste van alles wel hun huur betalen, hun zorgpremie betalen. Dus daar slaat het te weinig hebben van geld op andere gebieden toe: Minder warme maaltijden, onvoldoende kleding, kinderen die geïsoleerd opgroeien. Dus zijn de cijfers van een aantal rapporten maar een topje van de ijsberg. Dan komt het juist ook regelmatig voor dat door die situatie er geen stabiele situatie is voor kinderen om op te groeien. Als pa en moe of allebei regelmatig in de stress schieten omdat ze de situatie niet aan kunnen is dat voor kinderen funest. En dan lees je dat gemeenten een tegemoetkoming kunnen geven voor het eigen risico van burgers in de problemen. Maar de meeste gemeenten weten helemaal niet dat deze regeling bestaat. En dan stelt de Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid dat de zelfredzame burger kopje onder dreigt te gaan. Steeds meer blijkt dat de overheid, landelijk en gemeentelijk, te ver af staat van haar burgers. Dat er te veel ingewikkelde regelingen zijn die de burger niet snapt of door de bomen het bos niet meer ziet. En juist voor mensen in de problemen geldt dat ze vaak van het kastje naar de muur worden gestuurd. En wederom stelt diezelfde WRR vast dat steeds meer Nederlanders het hoofd niet boven water kunnen houden. Dus de rijks rekenkamer, de WRR constateren onafhankelijk van elkaar dat er een groeiende groep burgers afhaakt. Ze worden door allerlei oorzaken aan de kant geschoven. En het wrange aan deze situatie is dat het ook steeds meer geldt voor mensen die werk hebben, benedenmodaal noemen ze dat sinds kort. Vooral flexwerkers en ZZP-ers aan de onderkant van onze maatschappij zitten tegenwoordig in deze categorie. Carolien Schouten, kamerlid voor de Christen Unie, meent dat er een minister moet komen voor de schuldenaanpak. Ik dacht dat het Ministerie van Sociale Zaken daar al in voorzag. Maar blijktbaar is dat niet zo. Daar kan ik me bij de demissionaire minister en staatssecretaris wel iets bij voorstellen, trouwens ze zijn allebei van de PvdA, met name de staatssecretaris geeft soms blij van een grote naïviteit wat betreft de situatie van de mensen in de schulden of met een minimuminkomen. Ze

opperde eens dat mensen met een laag inkomen maar met een volkstuintje moesten beginnen dan kunnen ze hun eigen groente verbouwen om geld uit te sparen zei, ze er bij. Ik kan u verzekeren dat als u het daar voor doet het vaak meer geld kost dan dat het geld oplevert. Want lang niet elke groenteplant haalt de eindstreep: slakken, rupsen, schimmels, hagel, enz., enz., kunnen goed huishouden. Je moet het doen omdat je het leuk vindt en dan is de groente die je dan oogst mooi meegenomen. Het wordt steeds duidelijker dat voor Nederlandse verhoudingen er een onderklasse ontstaat en er al is, die steeds verder af komt te staan van diegenen die zich wel redelijk tot goed kunnen redden. Beneden-modaal krijgt het steeds moeilijker. Des te schrijnender is het voor die mensen dat ze keer op keer horen dat de welvaart wel toeneemt. Met sommige feiten van de stijgende welvaart (koopkracht, economische groei, export) zijn we weer terug op het niveau van voor 2008. En dan moet je horen dat steeds meer mensen meer geld te besteden hebben en ook meer geld uitgeven. Des te schrijnender is het dan dat je daar niet aan mee kunt doen. Wanneer heeft de politiek eindelijk in de gaten dat er iets gebeuren moet. Want het is voor veel insiders duidelijk dat als dat niet gebeurt dat het maatschappij ontwrichtend kan werken. En dat kan toch niet de bedoeling zijn.

Arend Jansen

Radar: geldproblemen door hoge eigen bijdrage wet langdurige zorg

In de uitzending van Radar op 1 mei jl. is aandacht geschonken aan het gegeven dat veel mensen in geldproblemen komen door de eigen bijdrage die zij moeten betalen volgens de Wet langdurige zorg (Wlz).

In de uitzending komen mensen aan het woord die in de praktijk ervaren wat de Wlz voor hen betekent. Een structureel tekort van € 200 per maand is geen uitzondering.

De Wlz is voortgekomen uit de AWBZ en bestaat sinds 2015. Het is bedoeld voor mensen die continue zorg nodig hebben, zoals mensen met een verstandelijke beperking.

Een van de weeffouten in de regeling is dat de eigen bijdrage, berekend door het CAK, uitgaat van gegevens van het bruto-inkomen. Hierdoor wordt geen rekening gehouden met bijkomende kosten. In de politiek gaan stemmen op om bij de berekening in het vervolg rekening te houden met het besteedbaar inkomen. De Christen Unie diende half april hierover een motie in waarop nog niet is gereageerd. De Basisgroep Sociale Zekerheid wil de onderhandelaars van het CDA dringend adviseren om tijdens de onderhandelingen de motie van de Christen Unie als uitgangspunt te nemen om dit probleem op te lossen.

De uitzending Tros Radar over dit onderwerp staat op <https://radar.avrotros.nl/uitzendingen/gemist/01-05-2017/>

Daniël Mast

Commentaar: sociaal of conservatief?

De eerste formatieronde is mislukt en wel op het punt van de migratie, met name: laat je de vluchtelingen naar hier komen of vangen we ze op in de regio. Een heikel punt in ons welvarend Nederland. Sommige politici en politieke partijen zijn bang voor de blonde ophitser die verdeeldheid, angst en afgunst zaait. Ook mijn partij vertoont soms verschijnselen in die richting. Ook is een meerderheid voorstander van opvang in de eigen regio. Dan geven we die landen in die regio een afkoopsom. Dan zijn wij er van af. En of er nu kinderen in het niets oplossen, waarschijnlijk prostitutie of ze worden uitgebuit, de hygiëne is ver te zoeken, er geen of nauwelijks onderwijs is, nauwelijks medische verzorging en dat dan ook volwassenen uitgebuit worden en voor een hongerloontje moeten werken.

Het mag en kan allemaal als ze hier maar niet op aankomen. Zoals het CDA zich opstelt in dit dossier, heb ik daar en velen met mij in het CDA de grootste moeite mee. Juist omdat het CDA de Bijbel gebruikt als uitgangspunt voor haar politiek denken en handelen (zo zijn we tenminste begonnen in onze reglementen en statuten).

We moeten maar een goed kijken naar mevrouw Merkel, hoon heeft ze over zich heen gekregen toen ze zei "Wir schaffen das". Ook mijn CDA had nogal wat kritiek op haar. Haar critici noemden haar naïef, te veel last van haar Oost-Duitse verleden. En kijk nu wat er gebeurt in de deelstaatverkiezingen. In het oude industriegebied met veel werklozen en armoede (de voedingsbodem voor angst en afgunst, afreageren op vreemdelingen), daar gaat ze fier aan kop. Naar mijn mening is mijn partij veel te bang voor de PVV en de VVD. Angst dat daar kiezers heen zullen gaan, maar op die kiezers zit ik niet te wachten, ze vertroebelen te veel de boodschap van het CDA.

En nu staan er in het laatste nummer van Christen Democratische Verkenningen twee artikelen over wie we moeten zijn als partij. Goede vriend Pieter Heerema vindt dat we het woord conservatief moeten toevoegen. Als je dat woord zet in de context van de historie en het van daaruit benadert kun je het met de pen misschien nog verklaren. Maar conservatief betekent tegenwoordig houden wat je hebt, niet tot veranderingen bereid, zo min mogelijk sociale uitgaven en als je het als persoon in deze maatschappij niet redt: pech gehad, de overheid geeft je een aalmoes, en voor de rest zoek je het zelf maar uit. Over het algemeen zijn conservatieven in deze tijd alleen maar bereid naar de onderkant te kijken als ze in hun eigen bestaan bedreigd worden en als de maatschappij ontwricht dreigt te raken. En toch zijn er mensen in het CDA die er eigenlijk wel voor voelen en die het met Pieter Heerema eens zijn. Nou ja, dan moeten anderen die het daar niet mee eens maar een tandje bij zetten: weglopen nooit. Maar gelukkig past Christen Democratische Verkenningen hoor en wederhoor toe. Oude rot Jan Schinkelshoek vindt het idee van Pieter Heerema maar een slecht idee. Jan Schinkelshoek schreef “Is er niet meer dan ooit behoefte aan een partij – dwars tegen boze witte mannen in – die de verbinding zoekt, mensen niet uitsluit maar insluit, die investeert in sociale samenhang? Is er, niet meer dan ooit behoefte aan een christelijk sociale partij?”

Zo dan weten we weer waarom we actief zijn in het CDA en lid zijn van die partij. Jan, vanaf deze plaats bedankt. Daarvoor zijn we CDA. Laat Pieter als medeonderhandelaar dit artikel van Schinkelshoek maar meenemen naar de onderhandelingen. Dan wordt het misschien toch nog een feestje voor diegenen die in deze maatschappij door wat voor oorzaak dan ook achterop raken en daar moeilijk meer uitkomen.

Ook de basisgroep maakt zich zorgen over de sociale samenhang in de maatschappij. Mede daarom hebben wij een brief gestuurd naar de partijvoorzitter en de voorzitter van de Tweede Kamerfractie, de heer Buma, over de langdurige armoede. Tevens zijn we benieuwd wat onze onderhandelaars willen vasthouden op het sociale gebied bij de formatieonderhandelingen. Opnieuw: wat gaan ze doen voor mensen die langdurig in de armoede zitten, wat gaan ze doen met het feit dat steeds meer onderzoekers erkennen dat het sociaal minimum te laag is om te kunnen leven volgens de normen van dit land?

Wat gaan ze doen aan de snelgroeiende kloof tussen kansarmen en kansrijken? En wat gebeurt er met het minimumloon? Dat vinden wij te laag, omdat daar de uitkeringen van afgeleid zijn. Ook deze punten zullen we in een brief zetten die we wederom gaan sturen aan de verantwoordelijke politici in onze partij.

Arend Jansen

Beste lezers van de Nieuwsbrief,

Op [http://economie.eenvandaag.nl/tv-items/73767/hoeveel hoger wordt de zorgpremie](http://economie.eenvandaag.nl/tv-items/73767/hoeveel_hoger_wordt_de_zorgpremie) "Hoeveel hoger wordt de zorgpremie?" het volgende:

Hoeveel hoger wordt de zorgpremie?

Ruim 300 miljoen euro verlies. De vier grote zorgverzekeraars - Achmea, CZ, Menzis en VGZ - schreven vorig jaar allemaal rode cijfers. Voor verzekerden kan dat maar één ding betekenen: de premie gaat volgend jaar flink omhoog.

Achmea-topman Van Duin voorspelde eerder dit jaar al een stijging oplopend tot 20 euro per maand. CZ-baas Van der Meeren rekent op zo'n 8%, zo'n 12 euro per maand. Menzis en VGZ laten zich er nog niet over uit, maar ook zij erkennen dat de zorgpremie verder omhoog zal gaan. Niet alleen komend jaar, maar ook de jaren erna.

Er is een extra reden waarom de verzekeraars nu een 'winstwaarschuwing' afgeven: hun reserves slinken. De afgelopen jaren oogstten de verzekeringmaatschappijen forse kritiek van onder andere de Consumentenbond en de politiek over de grote reserves. Die liepen in een paar jaar op tot bijna 9 miljard euro. Verzekeraars verdedigden die buffers door te wijzen naar eisen van De Nederlandsche Bank (DNB). De toezichthouder verlangt dat verzekeraars een flinke spaarpot aanhouden om tegenvallers op te vangen.

De verzekeringmaatschappijen potten echter veel meer op dan nodig en onder druk van onder andere minister Schippers haalden ze de afgelopen jaren geld uit hun spaarpot om zo de premiestijging te temperen. CZ bijvoorbeeld legt dit jaar per verzekerde 12 euro per maand toe op de premie van de basisverzekering. Vorig jaar was dat nog 15 euro. Het bedrag zal verder omlaag gaan, omdat verzekeraars stellen niet oneindig een premie onder de kostprijs aan te kunnen bieden.

Volgens de verzekeraars zullen de premies de komende jaren blijven stijgen als het mes niet verder in de zorgkosten gaat. Die namen in ruim tien jaar tijd explosief toe - van 70 miljard in 2006 naar ruim 95 miljard vorig jaar - en blijven jaarlijks groeien. Nu al draagt een modaal gezin volgens het Centraal Planbureau bijna een kwart van het inkomen af aan zorgpremies. Bij ongewijzigd beleid zal dat de komende vijftien jaar oplopen tot wel 40 procent.

Hoe veel verder kan de zorgpremie nog stijgen? Hoe houdbaar is het huidige stelsel? En wat betekent het voor de solidariteit tussen verschillende groepen zorggebruikers?

In de uitzending van Een Vandaag zei Menzis-topman Ruben Wenselaar dat zulke forse

premiestijgingen er toe zullen leiden dat de bereidheid van gezonden om te betalen voor diegenen die ziek zijn, weg zal vallen en zo het fundament van solidariteit in onze zorgstelsel weggeslagen zal worden met alle nare gevolgen van dien voor de patiënt! Het gevolg zal dan zijn dat je dan klasse zorg naar inkomensklasse krijgt. Lage en modale inkomens krijgen dan minder goede zorg dan de hogere inkomens. En dat arbeidsongeschikten, chronisch zieken en gehandicapten al helemaal geen zorg meer krijgen.

Allemaal het gevolg van dat zakenlieden, verenigd als de VVD, met hun neoliberalisme en marktwerking eigenlijk de macht in ons land hebben overgenomen en in feite het politiek-economische beleid bepalen.

Hoe kan er dan op de zorg bezuinigd worden, zonder dat de patiënt daar de dupe van wordt?

Tot horens en met vriendelijke groet,

Daniël Mast

Basisgroep doet steekproef besteding Klijnsma gelden.

Het kabinet heeft eind 2016 een extra bedrag van 100 miljoen euro structureel beschikbaar gesteld voor kinderen uit arme gezinnen. Want ook deze kinderen moeten mee kunnen doen. Sociaal, met sport, cultuur en zeer zeker op school.

Van de 100 miljoen wordt 85 miljoen euro ingezet door de gemeenten in samenwerking met fondsen en stichtingen. Het geld is specifiek bedoeld voor kinderen en moeten boven op het bestaande beleid worden ingezet. Gemeenten rapporteren aan de gemeenteraad over de inzet van middelen, instrumenten en behaalde resultaten.

Wij willen een indruk krijgen of het geld inderdaad bij de doelgroep terecht komt. Daarom vragen wij de CDA fracties van de gemeenten of het toegekende bedrag geheel wordt besteed, op welke wijze dat gebeurt, of de middelen geheel ten goede komen aan de doelgroep, en onder welke condities. Ook willen we graag weten of er al effecten zichtbaar zijn.

Met deze indruk kunnen wij rond de zomer een signaal afgeven aan politiek en/of media.

Madeline Andringa

“ Kansen voor alle Kinderen”

Extra structureel geld voor kinderen uit arme gezinnen

Onderwerp: Inventarisatie door Basisgroep Sociale Zekerheid van de besteding van de Klijnsma gelden.

Beste CDA fractieleden,

Nederland is een goed land om te wonen, maar voor arme kinderen en arme jongeren is dat anders.

Volgens CBS-cijfers zijn er 421.000 kinderen die in armoede opgroeien. Het zou fijn zijn als alle kinderen/jongeren een onbezorgde jeugd kunnen hebben. Helaas is dit niet het geval en kunnen velen niet meedoen, durven niet meer aan een eindstudie te denken, worden gepest en/of uitgesloten. Ook zij moeten de steunpilaren kunnen zijn voor onze toekomstige maatschappij.

Het kabinet heeft eind 2016 een extra bedrag van 100 miljoen euro structureel beschikbaar gesteld voor kinderen uit arme gezinnen. Want ook deze kinderen moeten mee kunnen doen. Sociaal, met sport, cultuur en zeer zeker op school.

Van de 100 miljoen wordt 85 miljoen euro ingezet door de gemeenten in samenwerking met fondsen en stichtingen. In de decembercirculaire 2016 staat hoeveel geld elke individuele gemeenten krijgt. Het geld is specifiek bedoeld voor kinderen en moeten boven op het bestaande beleid worden ingezet. Gemeenten rapporteren aan de gemeenteraad over de inzet van middelen, instrumenten en behaalde resultaten.

Wij, als leden van de CDA Basisgroep Sociale Zekerheid willen een indruk krijgen of het geld inderdaad bij de doelgroep terecht komt. Daarom vragen wij elk in onze eigen gemeente of het toegekende bedrag geheel wordt besteed, op welke wijze dat gebeurt, of de middelen geheel ten goede komen aan de doelgroep, en onder welke condities. Ook willen we graag weten of er al effecten zichtbaar zijn.

Wij hopen op uw medewerking en vernemen graag zo spoedig mogelijk uw reactie doch uiterlijk binnen vier weken. U kunt uw reactie sturen naar Madeline Andringa, bestuurslid, andringa99@zonnet.nl. Ook voor aanvullende informatie kunt u dit mailadres gebruiken.

Alvast hartelijk dank voor uw reactie.

Met vriendelijke groet,

Basisgroep Sociale Zekerheid

<p>De CDA Basisgroep Sociale Zekerheid is een landelijke CDA-werkgroep die in 1986 is opgericht en vooral de belangen behartigt van de mensen die op of onder het minimum bestaansniveau leven.</p> <p>De leden zijn huidige of voormalige uitkeringsgerechtigden, of hen die behoren tot de doelgroep</p>
--

werkende armen, die de ontwikkelingen binnen het sociale domein kritisch bezien.

Zij doen dit door kennis en ervaringen te bundelen en onze standpunten duidelijk te maken aan de

CDA-politici op alle bestuurlijke niveaus, CDA Partijbestuur en anderen binnen en buiten het CDA.

Op zoek naar stille armoede

Deze titel stond onlangs boven een artikel in het Reformatorisch Dagblad, geschreven door Michiel Bakker. Ik vond het zo'n inspirerend artikel dat ik het de lezers van Open Forum dit niet wilde onthouden. Vandaar hierbij het integrale artikel. Een samenvatting van het artikel zou namelijk de schrijver tekort doen.

K. Rabbers

Op zoek naar stille armoede

tekst Michiel Bakker
beeld iStock

Voor veel mensen die kampen met stille armoede is de drempel naar een diaconie hoog. Een diaconaal vertrouwenspersoon – bereikbaar via een gratis telefoonnummer – kan eraan bijdragen dat ze toch hulp zoeken.

Tientallen keren gaf Egbert Fokkema (70), voorheen medewerker van de diaconale organisatie Kerk in Actie binnen de Protestantse Kerk in Nederland, voorlichting over armoede. Hij herinnert zich een avond voor diakenen in Friesland. „Toen ik sprak over mensen die in stille armoede leven, barstte een van de diakenen in snikken uit en zei: Hier zit er één. Het was iemand die door allerlei tegenslagen diep in de schulden zat, zonder dat zijn medediakenen dat wisten. Mensen spraken daar niet over.”

Fokkema werkte bijna twintig jaar als voorlichter voor de christelijke hulporganisatie ZOA, voordat hij in 2001 overstapte naar het landelijk dienstencentrum van de huidige Protestantse Kerk in Nederland. Daar voerde hij via Kerk in Actie diverse projecten uit. Een daarvan betrof het opzetten

van een proefproject om hulp te bieden bij stille armoede.

In 2009 ging de geboren Fries aan de slag in Noordoost-Friesland: Achtkarspelen, Dongeradeel, Dantumadeel en Kollumerland. Ook de organisatie de Arme Kant van Friesland was bij het initiatief betrokken. „De gedachte leefde dat er in die regio relatief veel mensen met stille armoede waren. Het is, zeker in een kleine dorpsgemeenschap, een hele stap om bij een diaconie aan te kloppen. Diakenen liepen met de vraag hoe ze de nood boven tafel konden krijgen.”

Huis aan huis

Fokkema bezocht in enkele maanden 44 protestantse diaconieën in Noordoost-Friesland om zicht te krijgen op wat er gebeurde op diaconaal terrein en hoe dit kon worden versterkt. Uiteindelijk bedacht hij het concept van de diaconaal vertrouwenspersoon (dvp), bij wie mensen van binnen en buiten de kerk met hun problemen kunnen aankloppen.

Met bijdragen van de 44 diaco-

„Diaconaal vertrouwenspersoon zag dieprieste situaties”

nieën, de betrokken gemeenten en de provincie Friesland ging de pilot in 2009 van start. De burgerlijke gemeente Kollumerland stelde een kamer in het gemeentehuis ter beschikking waar de dvp mensen kon ontvangen. „Een gemeentehuis is een neutrale plek waar mensen met allerlei vragen binnenlopen.”

Tjitske van der Meer, die ruime ervaring had met schuldhulpverlening in onder meer Friesland, werd aangesteld als dvp. Mensen konden haar bereiken via een gratis 0800-nummer. Fokkema: „We kozen daar bewust voor omdat de nood voor sommigen zo groot was dat ze geen telefoonkosten konden maken. Het nummer was twintig uur per dag bereikbaar. Als Van der Meer er niet was, werd het doorgeschakeld naar een diaken in de regio.”

Diakenen brachten de dvp onder de aandacht door in diverse plaatsen huis aan huis aan te bellen en een “kanskaart” aan te bieden. Hierop konden bewoners aankruisen met welke nood ze te maken hadden en hoe ze daarbij geholpen wilden worden. „De diakenen deden dit in een andere plaats dan waar ze zelf woonden, omdat dit beter werkt dan wanneer ze bij bekende dorpsgenoten op de stoep stonden.”

Al snel wisten vele tientallen bewoners de weg naar de dvp te vinden. Na telefonisch contact bezocht zij mensen aan huis of ontving ze hen in het gemeente-

huis van Kollum. „Ze kreeg te maken met dieprieste situaties van personen van wie je niet zou verwachten dat ze ernstig in de problemen zaten. Het kwam voor dat mensen die diep waren weggezaakt in een moeras van schulden zeiden: Als u er niet was geweest, hadden we een eind aan ons leven gemaakt.”

Fokkema, beeld Sjaak Verboom

Digitale formulieren

De dvp hielp problemen in kaart te brengen. Zo nodig verwees ze door naar organisaties die ondersteuning bieden op het gebied van wonen, verslavingszorg of schuldhulpverlening. Ook wees ze mensen op financiële regelingen waarop ze aanspraak konden maken en hielp ze degenen die niet goed met een computer of internet overweg konden bij het invullen van digitale formulieren. Voor dat laatste schakelde ze via de diaconieën ook vrijwilligers in.

Na drie jaar was het nut van de dvp ruimschoots bewezen, stelt Fokkema. Hij betreurt het dat er onvoldoende geld was om het project te verlengen. „Op vrijwillige basis is Van der Meer nog steeds actief, maar op veel kleinere schaal. Het project SchuldHulpMaatje heeft door de pilot wel een enorme impuls gekregen. En

diakenen zijn inmiddels beter getraind om zelf problemen te signaleren.”

Fokkema is ervan overtuigd dat het concept van de dvp ook elders in het land met succes kan worden toegepast. Recent gaf hij er voorlichting over tijdens een regionale bijeenkomst van het Knooppunt Kerken en Armoede in Meppel. Op 1 juni verzorgt hij er op een regio-avond in Deventer-Colmschate eveneens een workshop over.

Hoewel hij van tijd tot tijd de vraag krijgt om meer informatie over het concept, kent hij geen voorbeelden van plaatsen waar de dvp inmiddels zijn intrede heeft gedaan. Hij erkent dat een min of meer vergelijkbare benadering onder een andere naam kan plaatsvinden, door bijvoorbeeld een diaconaal opbouwwerker. „Belangrijk is in ieder geval dat er een doortastende professionele kracht beschikbaar is die er werk van maakt om stille armoede boven tafel te krijgen. Met alleen vrijwilligers red je dit niet. En de aanduiding vertrouwenspersoon blijkt goed over te komen.”

Wat drijft Fokkema, die ook geregeld voorgaart in kerkdiensten, om als gepensioneerde betrokken te blijven bij hulp rond armoede? „Ik heb veel mensen in nood gezien, ver weg en dichtbij. Dat laat me niet los. Zolang ik dat kan, wil ik me voor hen blijven inzetten.”

>>>knooppuntkerkenarmoede.nl/
regiobijeenkomsten

Aandacht bij de voorjaarsnota voor participatie van kinderen in armoede

Graag wil ik u hierbij wijzen op een brief die gezamenlijk is geschreven en ondertekend door NOC*NSF, VSG en de LKCA van 16 mei 2017 en is gericht aan alle gemeenteraden.

In de brief wordt melding gemaakt dat er vanaf 1 januari 2017 structureel 85 miljoen euro beschikbaar is voor de bestrijding van kinderarmoede.

De Basisgroep Sociale Zekerheid zou graag zien dat de CDA fracties in hun gemeenten deze brief nauw betrekken bij de behandeling van de voorjaarsnota om kinderen in armoede zo veel als mogelijk te helpen en te ondersteunen.

Nico van Jaarsveld

Mensenrechten noodzakelijk voor een effectieve armoedeaanpak

Voor een effectieve aanpak van armoede is het noodzakelijk om mensenrechten centraal te stellen. Dat concludeert het College voor de Rechten van de Mens op basis van de rapportage Mensenrechten in Nederland: armoede, sociale uitsluiting en mensenrechten. De rapportage laat zien dat armoede verschillende mensenrechten onder druk zet. En omgekeerd: als mensenrechten onvoldoende worden gegarandeerd, is er een risico in armoede te komen of te blijven. Denk aan het recht op gezondheid, onderwijs, arbeid en huisvesting. Bovendien laat een onderzoek naar armoedebeleving zien dat 80% van de mensen die armoede ervaart zich in hun waardigheid voelt aangetast. Het College vraagt de overheid dan ook om een brede beleidsvisie en nationaal programma te ontwikkelen voor het bestrijden van armoede en sociale uitsluiting.

De cijfers liegen er niet om. In Nederland en zeker ook in het Caribisch deel van ons Koninkrijk, leven nog veel mensen en gezinnen in armoede. Armoede kan iedereen overkomen: je verliest je baan, gaat scheiden of hebt hoge zorgkosten. Het is een complex probleem dat niet alleen gaat over te weinig geld. Mensen in armoede komen vaak terecht in een vicieuze cirkel van machteloosheid, stigmatisering, discriminatie en uitsluiting. Voorzitter Adriana van Dooijeweert: “Leven in armoede kan iemands menselijke waardigheid aantasten. Daarnaast heeft armoede ook gevolgen voor onze samenleving. Als mensen het gevoel hebben er niet bij te horen, kan dat leiden tot maatschappelijke onvrede en verlies van vertrouwen in instituties zoals de overheid en de rechtsstaat.”

Armoede en mensenrechten

Het recht op een behoorlijke levensstandaard en bescherming tegen armoede en sociale uitsluiting, het recht op gezondheid, het recht op onderwijs, het recht op arbeid en het recht op huisvesting zijn fundamentele rechten van de mens. Binnen al deze thema's spelen er problemen met participatie, autonomie, gelijkheid en rechtsbescherming. Armoede kan leiden tot een ongezond voedingspatroon, wonen in een ongezonde omgeving of het mijden van zorg. Ongeveer 2,5 miljoen mensen in Nederland zijn laaggeletterd. Veel van hen zijn langdurig arm, hebben problemen met hun gezondheid en zijn minder maatschappelijk en politiek betrokken. Ook krijgen kinderen van laagopgeleide ouders krijgen een lager schooladvies. En hoewel werk nog steeds een belangrijke inkomensbron is, blijkt dat het hebben van betaald werk geen garantie is om niet in armoede terecht te komen of er juist uit te komen. Tot slot neemt het aantal mensen dat dakloos is toe en kunnen veel mensen de woonlasten niet opbrengen.

Wat moet er gebeuren?

Vanuit de overheid is een beleidsvisie en nationaal programma nodig om armoede en sociale uitsluiting te bestrijden. In dit programma moet in ieder geval aandacht zijn voor het recht op een behoorlijke levensstandaard, gezondheid, onderwijs, arbeid en huisvesting. Er moet een programma komen voor zowel Europees als Caribisch Nederland. Verder is het belangrijk dat de overheid samenwerkt met gemeenten, belangenorganisaties en mensen in armoede. Hetzelfde geldt ook voor gemeenten als zij met armoede aan de slag gaan. Van Dooijeweert: “Armoede stoppen waar die nog voorkomt en voorkomen waar die dreigt te ontstaan is een kerntaak van de overheid. Het College is ervan overtuigd dat de overheid daarin alleen kan slagen met een beleidsvisie op armoede waarin het kunnen realiseren van mensenrechten centraal staat.”

Hoe beleven mensen armoede?

In opdracht van het College voerde onderzoeksbureau GfK een belevingsonderzoek uit naar armoede. Hieruit blijkt dat van de mensen die zichzelf als arm beschouwen, 80% aangeeft dat dit hun gezondheid beïnvloedt. 91% ziet hun vrije keuze aangetast en 80% hun gevoel van waardigheid. Armoede lijkt ook de mogelijkheden tot participatie te beïnvloeden. Waar 64% van de algemene bevolking in Nederland zegt vaak activiteiten te ondernemen, is dit 37% onder personen met een laag inkomen. 35% van de mensen die armoede ervaren voelt zich hierdoor buitengesloten.

Nico van Jaarsveld

CDA ***BSZ***